

„მავზი და ღვინო“

წელიწადი პირველი.

№ 6

1 მაისი 1920 წ.

№ 6

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

1. ვ. ი. რცხილაძე. ნეკროლოგი	}	ი. ანდრონიკაშვილი.
2. მოწინავე		
3. ღვინის წარმოშობა		მის. შალამბერიძე.
4. ჩვენი ღვინოები და მისი ბაზარი		გ. წინამძღვრიშვილი.
5. მეღვინეთა ყრილობები კახეთში		გ. წ.
6. საბჭოს მოქმედება		
7. „მავზი და ღვინო“-ს მკითხველს		

ჟურნალის გამოცემის პირობები:

ჟურნალი ჯერჯერობით გამოვა ორ კვირაში ერთხელ, არა ნაკლებ 16 გვერდისა. თითო ნომრის ფასი საბჭოს მიერ განსაზღვრულია—10 მან. ამ ფასით ჟურნალის გამოწერა შეიძლება სამი თვით.

ჟურნალის რედაქცია იმუთავებს საბჭოს ბინაზედ—თბილისი, პარიატიანის ქუჩა, № 5.

სოციალისტური
კახეთის ღვინო

„კახელ მევენახეთა“

Кახетинское Кооперативное Вино

„СОЮЗЪ СОЮЗОВЪ“

Виноградарей Кახети.

თბილისი

ГОЛОВИНСК. ПР. №33 Д. ТАМАМШЕВА, ТЕР.

КАХЕТИЯ: СТ. МУКУЗЯНЬ, КАХ. ЖЕЛ. ДОР.

თ ბ ი ლ ი ს ი. რუსთაველის ქუჩა № 33.

კახეთი, სადგური „მუკუზანი“, კახეთის რეინის კზა.

„კავშირთ-კავშირის“ დაარსებულია 918 წელს. წევდება დამტკიცებულია თბილისის საოლქო სასამართლოს მიერ 8 თებერვალს 1919 წელს.

„კავშირთ-კავშირში“ შედიან ველისციხის, გურჯაანის და კარდანახის შემნახველ გამსესებელი ამხანაგობანი -- 4400 წევრით, რომელთაც 4200 დესეცინა ვენახი აქვთ.

„კავშირთ-კავშირის“ გამეგობა, მთავარი კონტორა და საწყობი მოთავსებულია საკუთარ ბინაშედ კახეთის რეინის გმის სადგურ მუკუზანთან.

— 3. ი. რცხილაძე.

შაბათს, 17-ს აპრილს, ქ. თბილისში, თავის ბინაზედ, მოულოდნელად გარდაიცვალა საქართველოს მკვინე-მევენახეთა საბჭოს წევრი **ვასილ ილიას-ძე რცხილაძე**. საბჭო დიდს მწუხარებას განიცდის თავის მხნე და დაკვირვებულ წევრის უღროლოთ დაკარგვით. გარდაცვალებული ჩვენს ცხოვრებაში წარმოადგენდა იმისთანა იშვიათს და ძვირფასს პიროვნებას, რომლის მოღვაწეობა და მისწრაფება საგნებით და მუდმივ სამშობლოს სამსახურში გამოიხატებოდა. დაულალავმა და იდეურმა მუშაკმა, ვ. ი. რცხილაძემ, მთელი თავისი სიცოცხლე, ცოდნა და გამოცდილება ქართველი ერის მზავალ გვარ მოთხოვნილების სამსახურს მოახმარა და, თუ საზოგადოთ კაცობრიობის ბუნებრივი თვისება უმთავრესად ეგოისტურ მიმართულებაში გამოიხატება, ვ. ი. რცხილაძე ამ შემთხვევაში წარმოადგენდა არა ჩვეულებრივ პიროვნებას. დღე და ღამ მუშაკი სხვა და სხვა საზოგადო დაწესებულებაში, მას არ ჰქონდა დრო პირადად თავის კერძო ინტერესების სამსახურისათვის. სულით და გულით მოსიყვარულე თავის სამშობლოსი და ერისა, ის იყო ერთგული იდეური შვილი საქართველოსი. და თუ ეს თვისებები ახასიათებდნენ მის მოღვაწეობას მაშინ, როდესაც საქართველო შედგენდა რუსეთის განაპირა ნაწილს, შემდეგ როდესაც საქართველომ შიიზოვა თავისუფლება და დამოუკიდებლობა, ვ. ი. რცხილაძე, გაბედნიერებული ამ აქტით გარკვევითი მხნეობით მიუძღოდა ყველა საზოგადო საქმეს.

საკმარისია გავითვალისწინოთ მოკლედ მისი ბიოგრაფი, რომ მწვავე მწუხა-

რებით მივიღოთ ამ ერგულის და სასარგებლო მამული შვილის დაკარგვის ამბავი.

ვ. ი. რცხილაძემ დაამთავრა თბილისის მასწავლებელთა ინსტიტუტი და შემდეგ ორი წელიწადი განაგრძო სწავლა შვეიცარიაში. საზღვარ გარეთიდან დაბრუნების შემდეგ, იგი იყო დანიშნული ჯერ მასწავლებლად და შემდეგ ინსპექტორათ ქალაქის სახელოსნო სასწავლებელში, სადაც ქართულს განყოფილებაში ქართულს ენაზედ კითხულობდა ბუნების მეტყველებას. მან სთარგმნა ქართულ ენაზედ როსკოს ქიმიის სახელმძღვანელო და შეადგინა წიგნი: „მცენარენი და ცხოველნი“. *) შემდეგ როდესაც დაარსდა კახეთის მევენახეთა ამხანაგობა, ვ. ი. რცხილაძე იყო ამოჩეული გამგეობის წევრად და მან დაანება თავი სახელოსნო სასწავლებელს. ამხანაგობა „კახეთი“-ს წევრად ვ. ი. რცხილაძე იყო რამდენიმე წელიწადი. ქართული სამეურნეო საზოგადოების დაარსებასთანავე იგი იყო არჩეული ამ საზოგადოების გამგეობის წევრად და აგრეთვე მდივნად.

მოძრაობის ხანაში, 1906 წელს, მან შეადგინა სახალხო უნივერსიტეტის საზოგადოების წესდება, იგი იყო პირველი ამ საზოგადოების თავმჯდომარე და ხელმძღვანელი.

შემდეგში, როდესაც რუსის მთავრობის მიერ სხვათა შორის ჩვენშიც იყო დაარსებული მევენახეობის და მეღვინეობის კომიტეტები, ვ. ი. რცხილაძე იყო დანიშნული თბილისის კომიტეტის საბჭოს წევრად და შემდეგ მდივნად და ამ თანამდებობაზე იმყოფებოდა გარდაცვალებულამდე.

*) მრავალი წერილები აქვს აგრეთვე დაბეჭდილი სხედიანობით როგორც ცალკე ბროშურებად, აგრეთვე სხვა და სხვა პერიოდულ გამოცემებში.

ბამდის. ამავე ხანში იგი იყო ამორჩეული კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების საბჭოს წევრად და, როდესაც ამ საზოგადოების თავმჯდომარე (პრეზიდენტი) ბ-ნი მ. სუმბათაშვილი 1918 წ. გაემგზავრა საზღვარ გარეთ, — რცხილამცეს დაეკისრა ამ საზოგადოების თავმჯდომარეობა, რომელ თანამდებობასაც ის უკანასკნელ დღეებამდე აღსრულებდა.

რამდენიმე წლის წინად ვ. ი. რცხილამცემ ქართულ ენაზედ გამოსცა ზოგიერთ ბუნების მოვლენების აღწერის წიგნი, რომელიც მოწონებულ იყო ბ-ნ გომართელის მიერ ბიბლიოგრაფიულს აღწერაში.

ვ. ი. რცხილამცის კალამს ეკუთვნის აგრეთვე 1905 წელში შედგენილი მოხსენება საქართველოს ავტონომიის შესახებ. მანვე იკისრა ქართული სამეურნეო ყურანლის „მეურნეს“ გამოცემა, რომელიც გამოდიოდა მის რედაქტორობით 1914 წლამდის. *)

ვ. ი. რცხილამცე იღებდა მონაწილეობას მრავალს სხვადასხვა ქართულ საქველმოქმედო და საზოგადო დაწესებულებებში და წარსულს შემოდგომაზედ საქართველოს მეღვინე—მევენახეთა კონგრესის მიერ არჩეულ იყო საქართველოს მეღვინე-მევენახეთა საბჭოს წევრად. მოკლე ხანში ვ. ი. რცხილამცემ აქაც გამოიჩინა ბუნებრივი თავისი ენერჯია და მხურვალე მონაწილეობას იღებდა საბჭოს ყურანლის გამოცემაში. საბჭოს დადგენილებით იგი იყო არჩეული წევრად ბატონ პროფესორ მელიქიშვილის ხელმძღვანელობით დანიშნულ კომისიისა,

*) მის თაოსნობით იყო დაარსებული ს. სააგრეჯოში საფეიქრო სასწავლებელი და იგივე დროებით ხელმძღვანელობდა საშინაო მრეწველობის კომიტეტს.

რომელსაც საბჭოს მიერ დავალებული აქვს ლენის კანონის პროექტის შემუშავება. სამწუხაროდ ამ კომისიას უდროოთ მოაკლდა ფრიად სასარგებლო წევრი. ბ-ნ ვ. ი. რცხილამცე იყო მდივანი იმ კომისიისა, რომელიც იყო არჩეული კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების მიერ და რომელმაც დაწვრილებით განიხილა და შეიმუშავა რუსეთის მთავრობის მიერ შედგენილი კანონპროექტი.

ეს ვ. ი. რცხილამცის მოღვაწეობის მოკლე აღწერა ნათლად გვიჩვენებს, თუ რადიდი ენერჯიის და სამშობლოს მოსიყვარულე პიროვნება და ერთგული მამულიშვილი უდროოთ მოჰმორდა ამ წუთისთვის. არ შეგვიძლიან არ გამოვსთქვათ ჩვენი ღრმა მწუხარება ძვირფას საქართველოს შვილის დაკარგვის შესახებ. ეს მწუხარება მით უფრო ჩვენითვის მწვავეა, რომ მას მიუძღვის დიადი მუშაობა სამშობლოსადმი და წვრილშვილი სახლობა კი დარჩა მის თითქმის სრულიად უსახსროდ. ვიმედოვნებთ, რომ ამ გარემოებას ჩვენი ქართველი საზოგადოება სათანადო ყურადღებას მიაქცევს.

ი. ანდრონიკაშვილი.

თბილისი 1 მაისი. 1920 წ.

რ-ვოლიუტია დამთავრდა ყველა მოქალაქესთან ერთად ჩვენი მთავრობაც და დამფთქნებელი კრებაც აღიარებენ, რომ სახელმწიფოს, მოწესრიგების, და მის ეკონომიური გამაგრების და გაძლიერების ხანა დადგა. ეკონომიური საკითხები ამ ჟამად შეადგენენ უმთავრესს საფუძველს საქართველოს დამოუკიდებლობისას.

ჩვენი საფინანსო უწყება სასველები

მესწრაფება ბიუჯეტის მოწესრიგება და ჩვენი ქალაქის ფულის ღირებულების გაზარებას; მაგრამ, სამწუხაროდ, დღითი დღე ჩვენი ფულის ფასი ეცემა, ცხოვრება ძვირდება და ამასთანავე ჩვენს ვაჭრობა—მარეწველობა, არამც თუ არა ვითარია გაუმჯობესობის ნიშნები არ ეტყობა, პირიქით ვაჭრობაც და მარეწველობას წარმოებაც თანდათან მხელდება.

ამ მოვლენის მიზეზი, რასაკვირველია მრავალგვარი და რთულია, მაგრამ მოხსენებული ფაქტი აშკარად უნდა გვარწმუნებდეს, რომ სახელმწიფოს ეკონომიურ პოლიტიკაში რაღაც ახსებითი ნაკლია. ჩვენ არ ვისახამთ მიზნად ამ საკითხის გამოკვლევას.

ამ ქამად ჩვენი გვინდა მხოლოდ აღვნიშნოთ, რომ რაც უფრო მწვავეა სახელმწიფოს ეკონომიური მდგომარეობა, მით მეტი დაკვირვება და სიფრთხილე საჭირო ყოველ სახელმწიფოებრივ ეკონომიურ ზომის მიღების და ცხოვრებაშიც ტარების დროს.

ჩვენი საფინანსო უწყება—კი სამწუხაროდ სწორეთ უკუღმა გზას ადგია. სიჩქარე ყველა საქმეში კარგია, მაგრამ იმდენად, რომ საქმეს აჩქარების და დაუფიქრებელობის მანვე შედეგები არ მოჰყვება.

განსაკუთრებული ძნელი სახელმწიფოს ეკონომიური მდგომარეობა, რასაკვირველია, მოითხოვს განსაკუთრებულს, არა ჩვეულებრივს ზომებს. მაგრამ, თუ მიღებული ეკონომიური კანონი ანუ განკარგულება ავენებს თვით იმ წარმოებას, რომელიც შეადგენს წყაროს ამ კანონით ანუ განკარგულებით მიღებულ ზომისას—(სახელმწიფოს შემოსავლისას), — შეუძლებელია ამისთანა კანონის ანუ განკარგუ-

ლების რაიმე სასარგებლო შედეგი. შორს რომ არ წავიდეთ, ავიღოთ მაგალითად ამ დღეებში დამუშენებელ კრების მიერ დადასტურებული საფინანსო უწყების კანონპროექტი ღვინოზედ აქციზის გაღების შესახებ.

ახალ კანონის ძალით ღვინოზედ არის მიღებული სააქციზო გადასახადი 20% მისი ღირებულებისა, რომლის განსაზღვრა კანონით ევალება ფინანსთა მინისტრის და, რადგან ფინანსთა სამინისტროში სავაჭრო პალატის დახმარებით ღვინის საშუალო ფასი მიღებულია ჯერჯერობით ბოთლზედ 25 მან., სააქციზო გადასახადით ბოთლზედ დაწესებულია 5 მანეთი. ჩვენ თავის დროზედ აღვნიშნეთ 20%-ან ნორმის მიღების სიდიდე სასუფრო ღვინისათვის. შეღვინე-მევენახეთა საბჭომ ამ საკითხის გამო თავის დროზედ მიჰმართა კიდევაც მიწათმოქმედების მინისტრს, რომელმაც აღუთქვა საბჭოს წარმომადგენელთა ზომების მიღება, რომ ღვინოზედ არ იყოს გადაჭარბებული აქციზი მიღებული. მაგრამ საკითხ მაინც გადაწყვეტილია მეღვინე-მევენახეთა საბჭოს წარმომადგენელთა თანადაუსწრებლად, და სააქციზო გადასახადი ბოთლზედ უკვე მიღებულია ხუთი მანეთი, ანუ ვედროზედ 80 მან. ყველა ვინც-კი ცოტაოდენ მაინც ცნობილია ჩვენში ღვინის ვაჭრობის პირობებს ადვილათ გაითვალისწინებს, თუ რა შედეგიც მოჰყვება ამ ღირს სააქციზო გადასახადს. სხვა ფალსიფიკაციას რომ თავი დავანებოთ, მარტო წყლის დამატება რა შემოსავალს უქადის ჩვენს სირაჯებს: მარტო ერთი-ორი ვედრო წყლის განსაღება პატარა ვაჭარს საყურადღებო შემოსავალს აძლევს და ყოველ შემთხვევაში რა დაუდგება წინ, რომელი სირაჯი აუ-

ხვევს ამ თვალსაჩინო გზას? თუ უაქცი-
ზოთაც ღვინის სიძვირემ შემჩნევით შეა-
მცირა ჩვენი ღვინოების ბაზარზედ გასა-
ვალი, 20%-ით მათი ღირებულების აწვევა
ხომ უარესად დაამხოვს ამ ვაჭრობას. ვინც-
კი დაკვირვებულია ან და ვისაც-კი ჰსურს,
რომ იცოდეს, ადვილად დაწმუნდება თუ
რა მოვლენის მოწმენი ვართ ღვინის გაძვი-
რების გამო. ეს მოვლენა გახლავთ ის. რომ
არაყით ვაჭრობა თანდათან მატულობს და
ამცირებს ღვინის ვაჭრობას. მომეტებული
ნაწილი იძულებულია ღვინო უარპყოს
და არაყის სმაზედ გადავიდეს, — ღვინისა-
თვის მას არა აქვს საჭირო სახსარი, არა-
ყი-კი თხოულობს ნაკლებ ფასს და აძ-
ლევს მას ბოუარ სიამოვნებს, იმისთანავე შე-
დევს, როგორც ღვინო. ამ მდგომარეო-
ბაშია ნამეტნავად ღარიბი მიწა ხალხი,
რომელთაც საქმის გარემოება უნებლიედ
აჩვევს მათ მანენ თვისებას: არაყის სმას
ღვინის მაგიერ. ამის წედევები ხომ განუ-
საზღვრელია როგორც თვით მსმელთათ-
ვის აგრეთვე ჩვენ მევენახეობისათვის, რო-
მელიც უამისოდაც განიცდის კრიზისს და
ყოველმხრივ დახმარებას და ყურადღებას
თხოულობს მთავრობისაგან. ჩვენს მოვა-
ლეობად ვრაცხთ აღვნიშნათ შემოხსენებუ-
ლი ფაქტები და ხელმოვრეთ მივაქციოთ მა-
თზედ ყურადღება მიწაღ-მოქმედების სამი-
ნისტროსი, რომელსაც ევალება სამშობ-
ლო მეურნეობის ინტერესების დაცვა.

დრო არის, რომ სათანადო ყურად-
ღებით მოვექცეთ საზოგადოთ ჩვენს სა-
სოფლო მეურნეობას და კერძოთ მევენა-
ხეობის განვითარებას.

ი. ანდრონიკაშვილი

ღვინის წარმოება

მტის დასაბამი, ანუ საკითხი იმის
შესახებ, თუ საიდან და როგორა ჩნდება
ტკბილში დუღილის გამოამწვევი ღვინის
დღეა. ამის შესახებ პირველად ყველაზე
დაწვრილებითი ცნობები მოგვცა დანიელ
მეტენიერის ჰანზენის გამოკვლევამ. აღმო-
ჩნდა რომ, ეს თვალათვის უჩინარი სო-
კო-მცია გაჩნდება ხოლმე ყურძენზე მხო-
ლოდ მაშინ, როდესაც ყურძენის მარცვა-
ლი მწიფდება. (უადგილო არ იქნება ვგო-
ნებ, მოვიგონოთ, რომ თუ ჩვენ სხვადა-
სხვა დამწიფებული ხილი დავუქლიტეფ
და დავწურეთ, მათი წვენიც ჩქარა დუ-
ღილს დაიწყებს და მეტად თუნაკლებად
მათრობელ სასმელს მოგვცემს. — ამ შემთ-
ხვევაშიაც იმავე მოვლენასთანა გვაქვს სა-
ქმე როგორც ყურძენთან). მაგრამ გაჩნ-
დება ხოლმე ეს მცია მარცვლის ხორც-
ში — ტკბილში კი არა, არამედ კანზე.
ამისი დამტკიცება ადვილად შეიძლება:
თუ ჩვენ როგორმე ფრთხილად ამოვიღებთ
მარცვლის გულიდან ტკბილს ისე, რომ
კანიდან არაფერი ჩაჰყვეს რა ამ ტკბილს
ამისთანა ტკბილი არ აღუღდება. მეო-
რეს მხრივ, თუ ჩვენ გავრეცხეთ ყურძენ-
ი და ეს ნარეცხი წყალი ჩავუმატეთ წინა-
ნდელს ტკბილს, დავინახავთ, რომ დუღილი
ჩქარა დაიწყება. როცა მციას მარცვალზე
წვიმა მოუსწრობს, ან თუ თვით მარცვა-
ლი ჩამოვარდა მიწაზე, მაშინ, ცხადია,
მციაც დაბლა მიწაზე ჩამოჰყვება; მაგრამ
როცა მიწა ვაშრება და ამტვერდება, ჰა-
ერის მოძრაობა ისევ მაღლა აიტაცებს
მციას და მოსდებს მცენარეულობის სხვა
დასხვა ალავს. თუ ის სადმე ტკბილს წვესს,
საზრდოს შეხვდა, მაშინ რასაკვირველია
დაიწყებს გამრავლებას, თუ არა და დროს
განმავლობაში გახმება და მოკვდება.

ყურძნის ჯანსაღი მარცვალი, ჩვენ ვიცით, გადაკრულია ცვილი ნივთიერებით, რომელიც ინახავს მარცვლის ხორცს (ტკბილს) როგორც წვიმის წყლით გამოარეცხისაგან (წყალი მარცვლის კანს არ ეკარება), აგრედვე მრავალ სხვა მაზიანებელთაგან. ასე რომ, მარტო ნიაგის მოძრაობამ იქნება რამე სამსახური ვერც კი გაუწიოს მციის გამრავლების საქმეს. მაგრამ, როცა ყურძენი (და საზოგადოდ ხილი) მწიფდება, მას ეტანება აგრედვე მრავალნაირი მწერი და ქია-ღუა: ბუზი, კრაზანა, და აი ესენი როცა ჰკბენენ მარცვალს, კანს უზიანებენ, წვენი სკენ შესავალ კარებს აჩენენ და თვით წვენიც ამოდის ხოლომე კანზე. ხშირად სხვადასხვა მიზეზით მარცვალს კანი სულ მთლადაც უსკდება. რადგან თვით ამ მწერებსაც თავიანთ ფეხებით თუ ფრთებით, და სახ. მთელი ტანით, აგრედვე ბლომად გადააქვთ ეს უხილავი მცია სოკოები ერთ ადგილიდან, ერთ მტვენიდან მეორეზე, ადვილი წარმოასადგენია, თუ როგორ ეხმარებიან ისინი ამ სოკოების გავრცელების საქმეს. მაგრამ როგორც პირველად იყო მოხსენებული უმთავრესი გამავრცელებელი მცია-სოკოებისა ეს ქარია, რომელიც ერთის დაბერვით ვინ იცის რომელ მხრიდან სად არ წაიღებს და გააბნევს ამ სოკოებს. ზამთარს ეს მცია-სოკოები ატარებენ დედა-მიწაში და ყურძნის დამწიფების დროს ისინი აქედან ქარის მოქმედებით მოედებიან ხოლომე მარცვლებს—მიწაში კი ჩადის მცია, როგორც უკვე ვთქვით, წვიმის მიერ მარცვლების ჩარეცხით და აგრედვე ამა თუ იმ მიზეზით თვით მარცვლების ჩამოცვივით. დუღილის დედის, მციის სიდიდის შესახებ რომ წარმოადგენა ვიქონიოთ, უნდა ავიღოთ 100

—200 იმ ზომამდე პატარა კვერცხები (მოყვანილობა მციას დაახლოვებით კვერცხისა აქვს), რომ ყველა ესენი ერთ ხაზზე დაწყობილი ერთ ფრჩხილის სისქის მეტს მანძილ ადგილს არ დაიკავებდნენ. ეს მათი სიმცირეა იმისი ამხსნელი, რომ ხშირად ერთს მწიფე ჯანსაღ მარცვალზე შეიძლება 100—200 ათასამდე მცია მოიძებნებოდეს და, თუ მწიფე მარცვალი დამსკდარია, მაშინ ამ მციათა რაოდენობამ შეიძლება 10 მილიონსაც გადააჭარბოს. საზოგადოდ კი შემჩნეულია, რომ დაბლა მიწასთან მობმულ მტვენებზე უფრო მეტი მცია მოიპოვება, ვიდრე მიწიდან უფრო დაშორებულზე.

ესხა თავის თავად ცხადი ხდება, რომ ყურძნის დაწურვის დროს დატყეფტილი მარცვლიდან გამონადენი წვენი ჩარეცხამს კანზე (და კლერტებზეც) არსებულ მციათა აუარებელ რაოდენობას და თან ჩაიტანს მათ სადღულარ ქურჭელში (ქვევრი ან სხვ.). თუ ქაქასაც თან ჩაატანენ, მაშინ ხომ აუხსნელადაც ცხადი ხდება ტკბილში მციის გაჩენის მიზეზი.

როგორ ჩნდება ტკბილში ძალარბი (სპირტი.) მციის აღმოჩენის შემდეგ ჯერ კიდევ დიდხანს რჩებოდა საკითხი ვადაუწყვეტელი, თუ რათ ან როგორ აჩენს ეს მცია-სოკო შაქრიდან ძალარბს (სპირტს ანუ ალკოჰოლს) რადენიმე ერთმანეთის მოპირდაპირე აზრი ბატონობდა ამ საკითხში, სანამ ისინი ერთად არ შეერთდნენ ერთი მეორის დასამატებლად და შესავსებად. (ამ საკითხის გამოკვლევას მრავალ მეცნიერის შრომა დასჭირდა და ყველა მათ ჩამოთვლას რომ შეეუდგებოდეთ ნამეტანი გავვიგრძელებდა საწერი). ეს შეერთებული საბოლოო აზრი შემდეგია: **მცია, როგორც ყველა სხვა არსება იბრ-**

ძვის არსებობისათვის. როგორც უკვე ვთქვით, შემოდგომიდან დაწყებული მცია თითქმის მთელს წელიწადს მიწაში ატარებს დროს. ამ დრო განმავლობაში მისი კვების საქმე ძალიან უნუგეშო, შეუწყობელ მდგომარეობაში იმყოფება. საკვებად მასალის უქონლობის გამო დასუსტებულ მციას მხოლოდ ზაფხულის გასულს და შემოდგომის დასაწყისში ეძლევა საშუალება მწიფე ხილზე მოხვდეს და მის წვენით ისაზრდოვოს. უნდა გვახსოვდეს, რომ ეს ერთად ერთი დროა, როდესაც მას შემთხვევა ეძლევა იმდენად მოღონიერდეს, რომ ჩამომავლობა გააჩინოს და გამრავლდეს რაც შეიძლება სწრაფად და მეტად. იმიტომ რომ, ეს ხომ ერთად ერთი შემთხვევაა მთელი წლის განმავლობაში, როდესაც მას ეძლევა შემთხვევა ჩამომავლობა გააჩინოს და თავისი ჯიში დაიცვას. მაგრამ ამისთანა მდგომარეობაში მხოლოდ ტბილის დუდილის გამომწვევი მცია კი არ არის. იმავე ხილის ტბილს ეტანებიან მრავალი სხვა სოკოს ჯიშები. რომლებიც საკვებ მასალას ერთმანეთს ეცილებიან. აქ იწყება გაცხარებული ბრძოლა საზრდოსთვის და ჩვენი ღვინის მციაც სცდილობს ისეთი რამ მოახერხოს, რომ მოცილეს გამრავლება არ აცალოს და, თუ შეიძლება, სულაც მოსპოს. ასეთს თავდაცვის საშუალებად ღვინის მცია იყენებს ძალარს (სპირტს, ალკოჰოლს) და ნახშირბადს CO₂. რომლებსაც ის მომწიფებულ ხილის (ყურძენი და სხვ.) შაქრიდან ამზადებს. საქმე ის არის, რომ მცია, ასე ვსთქვათ, იკვებება უმოთვრესად ყურძენში არსებულ ცილა—და მარილივითობებით (სასუნთქველად ჰაერის ჟანგბადის გარდა ამ ნივთობთა ჟანგბადითაც სარგებლობს) და აჩენს ისეთს ნივთიერე-

ბას, (ღუას), *) რომელიც, მოხვდება თუ არა მწიფე მარცვლის წვენში არსებულს შაქარს, მაშინვე ჰშლის მას ძალარად (ალკოჰოლად, სპირტად) და ნახშირბად CO₂. ძალარი (და ნახშირბადიც უმეტეს შემთხვევაში) წარმოადგენს ყველა ცოცხალ არსებისათვის შხამს და, მასასადამე სადაც ღვინის მცია მოთავსებულია სასაზღოოდ, ის იქ ძალარს აჩენს, უშხამავს მოცილე არსებებს საკვებ მასალას და ბურთი თუ მოედანი მხოლოდ მასა რჩე რჩება. ასეთს გზას ადგია ღვინის მცია გაჩედ ბუნებაში. როდესაც ის ყურძნის დაწურვის დროს სადუღებელ ჭურჭელში ქვევრში, (მაგალიდად) მოჰყვება, ის ისევე იქცევა, როგორც მტევანის მარცვალზე და აჩენს ძალარს. მაგრამ მაშინ როდესაც ჰაერზე ეს ძალარი ბლომად არ გროვდება და იკარგება აქეთ-იქით ჰაერში, ქვევრში ეს ძალარი თანდათან გროვდება და იმ ზომას აღწევს, რომ ღვინის მცია თავის მიერ გაჩენილ ძალარში თითონაც ველარა სძლებს და კვდება. რაოღონოა ძალარისა, რომელშიაც ღვინის მცია უკვე ველარა სძლებს, უდრის ასიდან 14,3 წონა-წილს. (თავის თავს რომ ყოფილიყო მცია მინებებული, რასაკვირველია, ბუნებაში ის თავის მკვლელობას არ ჩაიდენდა; მაგრამ რაკი ადამიანი ტბილის დაგროვებით აყენებს მას ისეთს არა ჩვეულებრივ მდგომარეობაში, რომლისთვისაც ის მომზადებული არ არის, ამისათვის ის იღუპება).

ღვინის მციასავითვე იქცევა მრავალი არსება და კერძოდ ძმრის მციაც. ეს თავის მხრით სცდილობს ისეთ შხამნივთიე-

*, რადგანაც გამოსაცხობად მოზეილილ ცომში ამ გვარადვე გაჩენილი და მსგავსი ნივთიერება არის, რომელიც ცომს აღვივებს, ამიტომ ეწოდება მან „ღუა“ — enzyme.

რების გაჩენას, რომელიც დახოცავს სხვა ჯიშის მციას, და, მართლაც, გამოკვლევამ დაგვარწმუნა, რომ თუ ტუბილში 0,4 ასიდან (პროცენტი) ძმრის ჭანავი მოიპოვება, ამისთანა ტუბილი ვერ დაიწყებს დუღილს. თვით ის მოვლენა, რომ ჩვენ ღვინოებს მოტუბო გემოაქვს, რაოდენადმე იმის შედეგი არის, რომ რთველის დროს დამსკლარ მარცვლიან მტევნებს, რომლებზედაც მრავლად მოიპოვება ძმრის მციის ჯიში, პირდმპირ ურევვენ საღ მტევნებს და ერთადა სწურავენ. ასე რომ, ტუბილში ოარი ჯიშის მცია თავისუფლად მრავლდება, სანამ ღვინის დედა არ აჯობებს ძმრისას, და როდესაც ამ ჯიშის მცია ბევრი ურევია, ის იმდენ ძმრის ჭანავის გაჩენას ასწრობს, რომ ღვინის მცია ველარ ახერხებს ტუბილში არსებულ შაქრის სავესებით განაწილება და ღვინო ცოტათი ტუბილი გემოსი რჩება უკვე 0,01—0,02 ასიდან ძმრის ჭანავი იმდენად ხელს უშლის ტუბილის დუღილს, რომ იგი დონეზე აღარ სწარმოებს და, როგორც უკვე ვთქვიყ, 0,4 ასიდან ძმრის ჭანავი ხომ სრულებით აყენებს დუღილს.

ღვინის და ძმრის მციის გარდა ყურძენზე კიდევ ბევრი სხვა და სხვა ჯიშის სოკოები მოიპოვება, რომლებიც თავის მხარეცსდილობენ მოწინააღმდეგეების ჯობნას და ტუბილის შაქრის თავისთვის გამოყენებას. ამათი მავნებლობა იმაში გამოიხატება, რომ ისინი ძმრის დედასავით ტუბილის შაქარს ვშლიან არა ძალარად (ალკოპოლად, სპირტად) არამედ სხვა ღვინის დამაზიანებელ სხეულებად, და ღვინის დედას საშუალებას აღარ აძლევენ გამრავლებისას, რომ დუღილიმა ხეირიანდ იწარმოვოს და რივიანი ღვინო დადგეს. აქ ჩვენ ყველა მათ ჩამოთვლას არ შევეუ-

დგებით,—მათი რიცხვი საკმაოდ დიდი და შორს წაგვიყვანდა.

იმას კი ვიტყვიყ, რომ განსხვავება თვით ღვინის დედის ჯიშებშიც საკმაო მოიპოვება. ერთი მათგანი მეტს ძალარს (ალკოპოლს) აჩენს, მეორე ნაკლებს; ერთს მეტი წინააღმდეგობის გაწევა შეუძლიან, თუნდაც იმავე ძმრის დედისა, მეორეს ნაკლები; ერთს მეტი სითბოს ატანა შეუძლიან ვიდრე მეორეს და სხვ. ასე რომ ტუბილის დადუღებისათვის უმნიშვნელო არ იქნება გამოირჩეოდეს საუკეთესო თვისებების მქონი ღვინის დედა და მასზე დადუღდებოდეს ტუბილი. მაგრამ ამის შესახებ ცალყე.

(გაგრძელება იქნება).

მის. შალამბერიძე.

ჩვენი ღვინოები და მისი ბაზარი *)

ჩემ მოხსენების საგანს არ შეაღვენს ჩვენი ღვინის ქიმიურ შემადგენლობის ან მის დეტალურ თვისებებზე შეჩერება. მე შევეცდები გამოვარკვიო მისი ეკონომიური მნიშვნელობა ჩვენს მეურნეობაში, მისი შეფასება საერაშობრისო ბაზრის ფარგლებში და მისი, როგორც საექსპორტო ნაწარმოეის, ღირებულება.

ღვინის ტიპის სხვა და სხვაობის მხრივ საქართველო არ არის მდიდარი. სულ ექვსი ან შვიდი დამახასიათებელი ტიპის ღვინო დდება ჩვენში. მათ შორის ღირსებთაც და რაოდენობითაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს კახური ღვინოს; და, თუ ღვინოზედ ვლაპარაკობთ, როგორც საექსპორტო საგანზედ, უნდა ვიფულისსხოთ კახური ღვინო. საქართველოს ყოველ წლიური საშუალო მოსავალი მეტად ცვალებადია, უფრო ცვალებადი ვიდრე სხვა

* მოხსენება წაკითხული მევენახეთა და მეღვინეთა კონგრესზე

რომელიმე ქვეყანაში, ყოველ შემთხვევაში იგი იშვიათად აღემატება 6—7 მილიონ ვედროს. აქედან კახეთის წილად 3—4 მილიონი ვედრო გამოდის ყოველ-წლიურად ბაზარზედ, საშუალო მოსავლის დროს. ჩვენი ვენახების მოსავალი მეტად მცირეა და საშუალოდ იშვიათად აღემატება დესეტინაზე 200 ვედროს, ხოლო ისეთ უმოსავლო წელიწადში კი, როგორც მაგ. წელს იყო, საშუალოდ 100 ვედროს ძლივს მივიღებდით. (სახელმწიფო მამულმა მიიღო 300 დესეტინაზე—25,000 ვედრო, ანუ დაახლოებით 83 ვედრო დესეტინაზედ). მაშინ, როდესაც განჯის რაიონში 700—800 ვედროს ანგარიშობს საშუალოდ, ხოლო აღჟირი და სამხრეთ საფრანგეთი—2000. რომ საქართველო საზოგადოდ ეკონომიურად მოლონიერებული იყოს და მყიდველობითი შესაძლებლობა მისი *Покупательная способность*) დაკმაყოფილებული იყვეს, პირდაპირ გაუგებრობა იქნებოდა ჩვენი ღვინის გარეშე ბაზარზედ გატანის ფიქრის კი. რომ ეს მოსაზრება ნათელი ვაგხადოთ საქმარისია მოვიყვანოთ რამდენიმე საყურადღებო ცნობა. საქართველოში სამ მილიონ-ნახევარ მცხოვრებზედ გააქვს 65,000 დესეტინა ვენახი, რომელიც იძლევა არა-უმეტეს 7 მილიონ ვედრო ღვინისა ანუ მცხოვრებზედ 2 ვედროს წელიწადში, ესე იგი 32 ბოთლს, ისიც კარგს მოსავალიან წელს. ამავე დროს საფრანგეთში, რომლის ერთნახ. მილიონმა დესეტინა ვენახმა მასცა 1912 წ. 59,384,000 ჰექტ. ტოლიტრი ანუ 494,868,092 ვედრო 40 მილიონ მცხოვრებლებზედ ე. ი., დაახლოებით მცხოვრებზედ 12,5 ვედრო ღვინო მოდის რაც დაიჭერს ექვს 1-2 ჯერ მეტს, ვიდრე საქართველოს მცხოვრებს მოსდის.

იქნებ ვინმემ იფიქროს, რომ საფრანგეთმა სხვაგან გაყიდა სადმე თავისი მოსავალი! ეს ასე არ არის: საფრანგეთის ღვინის იმპორტი მუდამ აღემატება ექსპორტს. კერძოდ ამ 1912 წელს კი საფრანგეთმა უცხოეთიდან შეიტანა ღვინო 9243.000 ჰექტოლიტრი (77.025.000 ვედროს უდრის) გაიტანა კი უცხოეთში მხოლოდ 2.060.000 ჰექტოლიტრი (17.165.000 ვედრო) შეტანილი ღვინო 60 მილიონ ვედროთ აღემატება ვატანილს, ამ

რიგით: თითო ფრანგ მოქალაქეს შეჰხვდა 1912 წელს თითქმის 14 ვედრო ღვინო და საფრანგეთის ეს წელიწადი ჩვეულებრივია. მოსავლის მხრივ, ეს ციფრები ნათლად გვიჩვენებს რომ ჩვენ გარედ ბაზარზედ ვასატანი ღვინო სულაც არა ვვაქვს და, თუ მაინც იძულებულნი ვიყავით გარეშე ბაზარი გვეძებნა, ამის მიზეზები მრავალია და შევეცდები მათ განმარტებას.

უქთავრესი მიზეზი ჩვენის ღვინის გარედ ვატანისა არის საქართველოს მცხოვრებთა უმრავლესობის სიღარიბე. საქართველოში, მიუხედავად იმისა, რომ ქართველებს უმეტესად სრულიად უსაფუძვლოდ ზოგნი ლოთებად გვთვლიან, ღვინოს მარტო მცირე, პრივილეგიური ნაწილი, უმთავრესად ქალაქის მცხოვრები თუ სვამენ რეგულარიულად. სოფლის მცხოვრებნი კი, და წარმოადგენთ თვითონ ის მცოვრებნი, რომელთაც ღვინო მოჰყავთ, ძალიან ცოტა და იშვიათად სვამენ ღვინოს. პატარა მევენახე მოიყვანს ცოტაოდენ მოსავალს, მიჰყიდის ხოლმე გაჭირვებული ერთ-ბაშათ რომელიმე ჩარჩს და თვითონ კი რჩება თითქმის მთელი წლით უღვინოთ. უკეთეს შემთხვევაში იგი შეინახავს რამდენიმე ვედროს ერთ ქოცოში რომელიმე დღეობის ან რაიმე მოულოდნელ შემთხვევისთვის ერთი ორ ჯერ-სამჯერ იქნება მოასწროს დალევა ამ ღვინისა და დანარჩენ დროს კი სადმე დღეურად მუშაობის დროს თუ დაჰკლევს ღვინოს, თორემ თითონ სულ არა აქვს. ძალიან ხშირად ვენახის პატრონი, როდესაც მას ზაფხულში სტუმარი მიუვა,—დუქანში მიდის ღვინისთვის ხელადით; მით უმეტეს ღვინის სმის საშუალებას მოკლებულია ხელმოკლე მხენელ-მთესველი, რომელიც ძალიან იშვიათად თუ დაჰკლევს ღვინოს. ამ რიგად, საერთო ეკონომიური ხელმოკლეობის გამო, საქართველოს სოფლის მცხოვრებთა უმრავლესობისათვის ღვინო წარმოადგენდა ერთგვარ იშვიათ ხილს. სულ სხვა მდგომარეობაშია ფრანგი, რომლის ბიუჯეტშიც ღვინოს ისეთივე ადგილი უჭირავს, როგორც მაგ. პურს ან სხვა რომელიმე პირველ მოთხოვნილებების საგანს, და იგი ღვინოს სვამს გამუდმებით, ათჯერ-ოცჯერ მეტს ვიდრე ჩვენი მევენახე, თუქცა მას

მთვრალს ვერავინ ნახათ. ამ აზრის დამამტკიცებელია ის ვარემოებაც, რომ ამ უქანასკნელ წლებში, როდესაც ჩვენ ღვინოს გარეშე ბაზარი მთლად დაეცა და თითქოს უნდა უდიდესი კრიზისი შექმნილიყო ღვინოსა, (მიუხედავად იმისა რომ განჯის ღვინოებიც, რომელთაც უწინ უმთავრესად ჩრდილო-კავკასიისკენ ჰქონდათ გაზა და ამ უქანასკნელ სამწელიწადს კი განსაკუთრებით საქართველოს მოაწვევენ, რადგან ქრთადერთი ღია კარი აქვთ ჰქონდათ) მაშინ არამც თუ კრიზისი არ შექმნილა, პირიქით მოთხოვნილების დაკმაყოფილებაც კი გაძნელდა მიუხედავად დიდი ფასებისა. წინათ თუ ღვინოს მარტო ქალაქი სვამდა, ესხა პირიქით უმთავრესი მომხმარებელი სოფელია. სხვა დროს თითო-ორჯერ ბოთლობით თუ გაიგზავნებოდა თბილისიდან ღვინო, მაგალითად გორის მახრაში ან დასვლეთ საქართველოში. ამ უქანასკნელ ორ წელს კი ათეული ვაგონები იგზავნებოდა საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეებში (მცხეთიდან მოხვევებში, გორში, ქარელში და დასავლეთ საქართველოს პროვინციებში). ეს იქიდან წირომოსდგა, რომ ჩვენი სოფლის მექედლოობითა შეძლებამ აიწვია და სოფლად დაგროვოვილი ფული, სხვაში რომ არაფერი იხარჯება, ღვინოს ხელგაშლილად ყიდულობს. ასე რომ ჩვენ მოსავალს ადგილობრივად ვასაღებთ. ამ მოსაზრების დამამტკიცებელია თუნდ ის ვარემოება, რომ სახელმწიფო სარდაფების ღვინო, რომელიც წინეთ განსაკუთრებით სამხრეთ რუსეთში იგზავნებოდა, დღეს დაპყრობილ ბაზარს თავს ანებებს და თბილისში ადგილობრივ სირაჩხანის კონკურენტის შესდგომითა, ალბად უნდა თბილისს მცხვრებს გემოვნება გაუფაქიზოს და „მწკლარტე კახური ღვინის მაგურ ვეროპოულად დამუშავებულ ღვინოს შეაჩვიოს.

რასაკვირველია ასეთი მდგომარეობა დროებითია—შემთხვევითია და დამყარდება თუ არა წესიერი მიმოსვლა გაზაზე, მოწესრიგდება თუ არა საერთაშორისო სავაჭრო ურთიერთობა, ძველი მდგომარეობა შემობრუნდება და ჩვენი ადგილობრივი მომხმარებელი ღვინოს ვერ შესძლებს გაუწიოს კონკურენცია უცხო მომხმარებელს და ჩვენც

საშუალება მოგვეცემა გავიღეთ უცხო ბაზარზე ჩვენი საქონლით. თუ საზოგადოდ ამ საქმეს მოვავრება ჩვენ როგორმე მოვახერხებთ და ნაწარმოები როგორც გემოვნების ისე სავაჭრო აპარატის მოწყობის მხრივ მომხმარებელს დაუახლოვეთ ჩვენი ნაწარმოების გასაღება არას დროს არ დაბრკოლდება. რადგან მთელს ქვეყანაზედ მხოლოდ ოთხი ხუთი სახელმწიფოა (ისპანეთი, იტალია, პორტუგალია, საბერძნეთი), რომელთა ღვინის ექსპორტი აღემატება იმპორტს, ხოლო ყველა დანარჩენი ქვეყნები დიდი მასშტაბით ყიდულობს ღვინოს. ჩვენთვის საუკეთესო ბაზარად ღვინის გასაღებისათვის უნდა ჩაითვალოს რუსეთი. აქ ძველ რუსეთის საზღვაოებში 200 მილ. მკხოვრებზედ 30—40 მილიონი ვედრო მიდიოდა წლიურად ანუ მკხოვრებზედ არა უმეტეს 3 ბოთლისა და მთელი კავკასია რომ სულ გაბმულ ვენაზედ იქცეს, მაშინაც ვერ დააკმაყოფილებს რუსეთის მოთხოვნილებას, რომლის წლიური იმპორტი შესამჩნევად იზრდებოდა სისტემატიურად. მით უფრო ხელსაყრელია რუსეთთან დამოკიდებულება ღვინის ვაჭრობის მხრივ, რომ იქ უკვე რამდენადმე ცნობილი და სახელ მოხვეჭილია ჩვენი ღვინო და მომხმარებელიც მიჩვეული. საბადლო საქონლის შემოტანის მხრივაც, პურით მდიდარსამხრეთი რუსეთი ჩვენთვის ხელსაყრელია. ასე რომ ვენახების სიმრავლის შიში ჩვენ სრულიად არ უნდა გვაწუხებდეს. სერიოზულ მეტოქეობას ჩვენ ღვინოს განჯის ღვინოები უწვევენ, რომელნიც ბევრად ნაკლებ ჯდებათ შემდეგი მიხებით:

1. მოსავალი ადგილ-ზედადაცის სიმდიდრის და სიზოხვირის წყალობით დიდი იცას (1500 2000 ვედრომდე, საშუალოდ კი 700—800 ვედ.)
2. ვენახები თითქმის სულ სარწყავია და გვალვისა ამიტომ არ ეწინაა.
3. სეტყვა არ იცის.
4. იქაური ჯიშები ნაკლები ღირსებისა არიან, ვიდრე ჩვენი მწვანე საფერავრქაწითელი და სოკოს ავადყოფობაც მათ ნაკლებ ერევათ.
5. განჯაში არიან შედარებით მსხვილი მუვენახები, რაც შესამჩნევად ამცირებს დამუშავების ხარჯს.

6. განჯის მარნები ტენიკურად საუკეთესოდ არიან მოწყობილში, რაც ღვინის ხარჯსაც ამცირებს და გაყიდვასაც აადვილებს.

სამაგიეროდ განჯის ღვინო ღირსები ბევრათ დაბლა სდგას ჩვენს ღვინოებზე და ამიტომაცაა, რომ ერთ მილიონამდე ედრო განჯის ღვინისა თბილისში ყოველ წელიწადს კახეთის ღვინის სახელით იყიდება, რადგან იგი ერთი ორად და ერთი სამად ნაკლები ღირს. უმთავრეს ღირსებად ჩვენი ღვინოებისა ბაზრის თვალთსაზრით უნდა ჩაითვალოს ალკოჰოლის (სპირტის) და სიმკვავის ჰარმონიული შეხვევა, რაც შესაძლებლად ჰხდის მის შიშის გაგზავნას. მისი სიმკვარე საშუალოდ 120 გრამში ტრიალებს მაშინ როდესაც საფრამგეთის 1912 წლის მოსავლიდან (59,384,171 ჰექტოლ.) 52,519,776 ჰექტოლატრი ანუ 88 პრ. ათს გრადუსზე ნაკლები იყო; 5,681,385 ჰექტ. ანუ 8 % ათიდან თერთმეტამდე და მხოლოდ 2,183,000 ჰექტ. ანუ 4%—11 გრადუსზე ზევით. განჯის ღვინოც სწავრით და ისე სხვა ღირსებით ბევრად ნაკლებია ჩვენს ღვინოზე და წინეთ რომ განჯის ღვინის შემოღება საქართველოში აქაურ მევენახეთ ძლიერ გვაფიქრებდა, ეხლა შეგვიძლიან ვსთქვათ, რომ ეს შიში უსაფუძვლოა, თუ რა თქმა უნდა ამ საკითხის კანონმდებლობის მხრივ და ჩვენი ღვინის უცხოეთში (რადგან განჯური ღვინო ტრანსპორტს ვერ იტანს ჩვენ ღვინოსთან შედარებით) გატანის მოწესრიგებით უზრუნველყოფთ ჩვენს წარმოებას.

პირიქით, რადგან ჩვენში შესაძლოა ღვინის მოთხოვნილებამ იპატოს ოპის წინა ხანებთან შედარებით და ჩვენ კი საკმარის მოსავალი არა გვაქვს, ჩვენ შეგვიძლია ადგილობრივი მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად უფრო ნაკლებ ფასიანი განჯის ღვინო გამოვიყენოთ, ხოლო ჩვენ ღვინის ექსპერტის დანიშნულება მივსცეთ, როგორც აკეთებს საფრანგეთი ალჟირის ღვინოებით.

თუ მიუხედავით ამ გარემოებისა, წინეთ ხშირად. ცოტად თუ ბევრად უხვ მოსავალში ჩვენში ღვინის ფასი ძლიერ ეცემოდა და გაყიდვა ძლიერ ჭირდებოდა. ეს იმიტომ კი არაა, რომ ღვინის გატანა შეუძლებელი იყო, არამედ იმიტომ, რომ კახეთის და საზოგადოდ

საქართველოს მეღვინეობა ჯერ სულ პრიმიტიულ ნივთს დროინდელ წესით სწარმოებს: ყურძენი ფეხით იწურება; ღვინო ინახება ახლოდ ცის ქვეშ ჩაყრილ ქვევრებში; ხშირად საკმარისი ჭურჭელიც არ მოიძებნება. მევენახე სრულიად მოსპობილია საშუალებას ამ პირობებში ღვინო შეინახოს, „თავი დაუჭიროს“ და რივიან ფასს მოუცადოს. თუნდ ჭურჭელიც ჰქონდეს მას ხელმოკლეობა და დავალიანება აძიულებს რაც შეიძლება პალე მოიშოროს მოსავალი და ნახევრად მაინც დაიკმაყოფილოს მოთხოვნილება. ამასთან სრულიად არ შემოდოდა ჩვენში უცხო ვაჭარი, უცხო კაპიტალი და მთელი კახეთის მოსავალი უმთავრესად სირაჩანის მინაბრებელი იყო. ამიტომ ღვინის გამყიდვითა შიშის იქმნებოდა კონკურენცია და ღვინო პირდაპირ ჩალის ფასად მიდიოდა. მეღვინეთა კრიზისის მიზეზი ისიც არის, რომ ჩვენებურად წესით დამზადებულ ღვინოს გარეშე მომხმარებელი სრულიად არ ეტანება, ჩვენი ღვინის დაღევა მის უმძიმს და უფრო ნაკლებ მშკლარტე ღვინოებს ეტანებოდა, რომელნიც მართალია ღირსებით ბევრათ ნაკლებნი არიან, მაგრამ სასიამოვნო და ადვილი სასმელია. და თუ ჩვენ გვიჩნდ გარეშე ბაზარზედ გასვლა ჩვენი ნაწარმოებიო, აუცილებლად იძულებულნი ვიქნებით ამ გარემოებას ანგარიში ვაუწყოთ და ჩვენი წესი ღვინის დაღეუშავებისა შევცვალოთ მომხმარებელის გემოვნებაზე.

ჩვენდა სამწუხაროდ, დღევანდლამდე ჩვენში ამ მხრივ არაფერი გაკეთებულა. ჩვენი ღვინის ტიპის ვადაღეუშავება სრულიად არ სწარმოებს. ამ მხრივ არც სახელმწიფო მამულს გაუკეთებია რამე—მან კახეთში გააშენა ვახები, პირველათვე მოიწვია ფრანგის სპეციალისტები, რომელთაც საფრანგეთის ვაზის ჯიშები ვადა მოიტანეს მშვანე—საფერავის ქვეყანაში და შეუდგინენ კახეთში ფრანგულ მეღვინეობის შაბლონურად წარმოებას. ადგილობრივი ვაზითაც კი საკმაო ვენახები გააშენეს მაგრამ საფერავსაც კაბერნეს წესით დაუწყეს მორგულება და მკავე ყურძნის მოკრეფა, ხოლო ადგილობრივი ჯიშების ადგილობრივ ტიპის გაუმჯობესებაზედ მათ სულ არ უფიქრიათ. რა თქმა უნდა ამ პირობებში თავის განსაკუთრე-

ბულ თვისებებს ჩვენებური ჯიშები სულ ვერ გამოიჩენდნენ. დღესაც ჩვენში ორი წესია ღვინის დამუშავებისა: ან ძველი იდგილობრივი, ან ახალი „ვაეგრობიელბული“. ხოლო მათ- შორის ჩვენი ჯიშებისთვის უფრო შესაფერი, ჯერ არ არის დამუშავებული.

არსებობს ერთგვარი ნახევრ დ ევროპული ტიპი კახური ღვინისა ძმ. ვერმიშეების და ჯანდიერის ფირმის, წოდებული „Pi იანიონყ საკაჟყ“, რომელიც მომხმარებლებს მრსწონს, მაგრამ ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ბატ. ვერმიშეეს არა აქვს ხელსაწყო პირობები, რომ ამ ტიპის ღვინის ღირსება მაქსიმუმამდე აეყვანა. ყოველ შემთხვევაში ეს ცდა მეტად სისაიმოვნოა და წასაბაძი, რომ გამოვიმუშაოთ ჩვენი საუკეთესო ჯიშებთან ისეთი ნაწარმოები, რომელიც დააქაყაფილებს მომხმარებლის მოთხოვნილებას, თორემ ევროპულად ღვინის დაყენება ჩვენთვის (თუნდაც იგი საუკეთესო იყეს) შეუძლებელია, ყოველ შემთხვევაში ოც-ოცდაათ წელიწადზე ადრე, რადგან ამისთვის საჭიროა მეღვინეობის ტექნიკის განვითარება, მეტად ძვირ სარდაღის მეუწინაობის მოწყობა (მანქანები ქურჭული, სარდაფები); და უმოთაგრესად კი კაპიტალი, რომელიც მოგვცემდეს საშუალებას მოსავლის ერთი და ორი წლით სარდაფში გაჩერებას. აქედან დასკვნა:

1. საქართველოს ყოველ წლიური სადღეისო ღვინის მოსავალი, თუ ქართველ მშრომელ ხალხის ეკონომიური მდგომარეობა გაუმჯობესდება, თვით ქართველსაც არ ეყრდ.
2. საქართველოს საარსებო ინტერესი კი მოითხოვს გამოიყენოს ყოველივე სოფლის მალალ ღირსების ნაწარმოები საქართველოთ გამოსადეგი, ამ შემთხვევაში უპირველესი მათ ვანი ღვინო. ამისათვის საჭიროა ღვინის მოსავლის გაათეკება რაც დამოკიდებულია ვენახების დამუშავების ინტენსივობაზე და ვენახების სივრცის ზრდაზე.
3. და რომ უზრუნველვყო ჩვენი ღვინის გარეშე ბაზარზე გასაღება, საჭიროა დაუხლოვოთ ნაწარმოები მომხმარებლის გემოვნებას და მოთხოვნილებას.
4. ნაწარმოების გასაუმჯობესებლად საჭიროა: სპეციალური განათლება, მეღვინეობის ტექნიკის გაუმჯობესება, წვირილ მევენახეთა შეკავშირება და ფართე სამელოიორაციო კრედიტი.

გ. წინამძღვრიშვილი.

მევენახეთა ყრილობები კახეთში.

ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან რომ საბჭოს განზარახული ჰქონდა საქართველოს მევენახეობის ყველა კუთხეში მოეწყო მევენახეთა ყრილობები ამ დარგში წარმოშობილ სხვა და სხვა საჭირობოროტო კითხვების გასაშუქებლად.

წარსულ 15—18 აპრილს ამგვარი ყრილობები უკვე შესდგა კახეთში ალანხანს გამოღმა მხარეს.

ყრილობა წინანდალში.

პირველი ყრილობა შესდგა 15 აპრილს დილით ს. წინანდლის სათემო სამმარელოს შენობაში. საბჭოს წევრებმა ჩოლაყაშვილმა და წინამძღვარიშვილმა გააკეთეს მოხსენება საზოგადოდ ჩვენი მევენახეობის გაჭირვებულ მდგომარეობის შესახებ, აღნიშნეს აუცილებელი საჭიროება მევენახეთა შემაკავშირებელ სახელმწიფო უფლებებით აღჭურვილ მუდმივ ორგანიზაციის შექმნისა, რაც კრებამ სავესებით გაიზიარა. კრებამ დიდის ყურადღებით მოისმინა აგრეთვე მოხსენება მეღვინე-მევენახეთა საბჭოს მოქმედების შესახებ, ანგარიში მოიწონა და გამოსთქვა სურვილი შემდეგშიაც მტკიცედ დარაჯათ ედგეს საბჭო მეღვინე-მევენახეთა საჭიროებებს. ამის შემდეგ გაიმართა კამათი ადგილობრივ რაიონის საჭიროებებზედ. კამათის დროს გამოიკრვა რომ რაიონი დიდათ ჰსაჭიროებს ვენახებში გასაბმელ მავთულს, რადგან ქიგო ან სულ არ იშოვება და თუ იშოვება 15—20 ვერსის სიშორეზედ და ღერი უჯდება მევენახეს 2—2,50 მან. ამიტომ კრებამ დაავალა საბჭოს მომავალ წლისათვის ყოველივე ღონისძიება იყოს მიღე-

ბული მავთულის საკმარისი რაოდენობის შესაძენად.

კრებაზე გამოიჩვენა აგრეთვე, რომ ფილოქსერა რაიონში შესამჩნევად გავრცელებულა, მეტადრი გრძელ მინდვრის ვენახები მეტად დაზარალებულია. მაგრამ, მიუხედავად იმისა რომ კახეთის უძველესი კონდოლის სანერგე ამ რაიონშია, ამერიკულ საძიარზედ დამყნელი ვენახები მთელ 1500 დესეტინიდგან (სოფლები კონდოლი, წინანდალი, კისის ხევი, ქვ. ხოდაშენი და ბუშატი) სულ ათამდე დესეტინა ყოფილა.

ასე ცოტა ნამყენი ვენახები აიხსენებ იმით რომ ჯერეთი თვით ხალხი დღევანდლამდე გულ-გრილად ეკიდებოდა ფილოქსერის საშიშროებას და, ამას გარდა, კონდოლის სანერგეს რაიონის მოთხოვნილების მეთედის დაკმაყოფილება არ შეუღია, ამიტომ ყრილობამ გამოსთქვა სურვილი რომ მიწად-მოქმედების სამინისტროს დახმარებით და მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს ხელმძღვანელობით ამ რაიონში მოეწყოს უფრო ფართო სანერგე და ამ მიზნით სათემოს გადაეცეს ფონდში ჩარიცხულ მიწებიდგან სანერგისთვის საკმარი მამული.

დასასრულ, სრულიად საქარველოს მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭოსთან მუდმივი ურთიერთობის დასაქერად და ამასთანავე მეღვინეობა-მევენახეობის ზოგიერთ ადგილობრივ საჭირბოროტო საკითხთა გასაძლოლად ყრილობამ საჭიროდ სცნო დაეარსებინა მევენახეობის სარაიონო საბჭო რომელშიაც აირჩიეს წინანდლის შემნ.-გამსესხ. ამხ. გამეგობის თავმჯდომარე.—წინანდლის თემის გამეგობის თავმჯდომარე მევენახე ვ. ბერეჟიანი და მევენახეთა წარმომადგენელი მეურნე.

საბჭოს წევრებმა სთხოვეს ყრილობაზედ დამსწრეთ მტკიცე ურთიერთობის შესაქმნელად—ყველამ მონაწილეობა მიიღოს საბჭოს ორგანოს „ვაზი და ღვინოს“ გავრცელებაში და თანამშრომლობაში. აღმოჩნდა რომ წინანდლის შემნახველ გამსესხებელი ამხანაგობა იღებს ჟურნალის ყველა ნომრებს ათ-ათ ცალს და ავრცელებს ხალხში.

თათბირი თელავში.

იმავ საღ. 5 ს. (ხუთშაბათს, 15 აპრილს) თათბირი შესდგა ქ. თელავში ადგილობრივ მუშათა კლუბის დარბაზში. თათბირზედ წინასწარ მოწვეულნი იყვნენ სამაზრო ერობის, კახეთის კოოპერატივთა კავშირის, ქალაქის თვითმართველობის, თელავის შემნ.-გამსესხებ. ამხანაგობის, ქალაქის ღვინის მოვაჭრეთა და სხ. წარმომადგენლები და თელავში მცხოვრები მევენახენი. თათბირი გაიხიზნა ან. ყაზახაშვილის თავმჯდომარეობით და ბ. კაკულიას მდივნობით. საბჭოს წევრებმა წინამძღვრიშვილობა და ჩოლაყაშვილობა გააკეთეს მოხსენება საბჭოს მოქმედების შესახებ და წარუდგინეს თათბირს საკამათოთ მეღვინე-მეღვინეთა ყრილობის, როგორც მუდმივი ორგანოს, დებულების პროექტის უმთავრესი საფუძვლები პროექტით ორგანიზაცია წაავგეს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ორგანიზაციის და გულისხმობს მეღვინე-მევენახეთა პალატის სახელმწიფო უფლებებით აღჭურვილს. კამათი გამოიწვია ყრილობის შემადგენლობის საკითხმა. სრულიად საქარ. მეღვინე-მევენახეთა პროექტით ყრილობაზედ უნდა იყოს წარმომადგენლობა არა კერძო პირთა, არამედ მევენახეთა სოფლის ან რაიონის ორგანიზაციებისა. მაგრამ ვინაიდგან ცალკე ახალი ორგანიზაციის შექმნა სოფ-

ლად დღევანდელ პირობებში შეუძლებელია, პროექტი გულისხმობს მევენახეობის რაიონების თემთა, საკრედიტო და სპეციალურ კოოპერატივთა, სამაზრო ერობათა და სამაზრო კოოპერატიულ კავშირთა, ერობათა ცენტრის და ქალაქთა და ღვინით ვაჭართა წარმომადგენლობას.

თათბირზედ ზოგი შეუძლებლად სცნობდა ასეთ ორგანიზაციის შექმნას და მოითხოვდა უსათუოდ ეხლავი ცალკე, დამოუკიდებელ, მევენახეთა ორგანიზაციების მოწყობას რაიონებში ხოლო მათ წარმომადგენლებიდან ყრილობის შედგენას. მაგრამ ხმის უმეტესობით თათბირმა უმჯობესად სცნო ჯერჯერობით ყრილობათა ორგანიზაციის გასაადვილებლად საბჭოს მიერ წარმოდგენილ პროექტით ხელმძღვანელობა.

თათბირზედ მევენახეთა ადგილობრივი საბჭოს აჩვენა მოუხერხებელი აღმოჩნდა თითბირის მცირე-რიცხოვანობის მიზეზით.

დასასრულ თითბირმა მოისმინა თელაველ ღვინის მოვაჭრეთა ჯგუფის განცხადება-საჩივარი ქალაქის თვითმმართველობაზედ, რომელსაც სატრანტირო გადასახადი უქანონოთ შეუწყვიტა ისეთ ღვინით მოვაჭრეებისთვისაც, ომელთაც სამაზარეულო არააქთვთ საწყობთან, საქმელებს არ ჰყიდიან და მხოლოდ ღვინით ვაჭრობენ. რადგან თვითმმართველობის ასეთი განკარგულება სრულიად ეწინააღმდეგება კანონს, საბჭოს წარმომადგენლებმა უჩივეს დაზარალებულთ საქმისათვის მიეცათ კანონიერი მსვლელობა, ხოლო საბჭოს მხრივ აუთქვეს შესაფერი დაზარალების აღმოჩენა.

(გაგრძელება იქნება).

გ. წ.

საბჭოს მოქმედება

მკითხველებს მოეხსენებათ რომ საბჭომ აღძრა მთავრობის წინაშე შუამდგომლობა უცხოეთში გასატან ღვინოზედ და ქურჭელზედ მოგზნათ საწინდარის (ვირაუს) აღება, რის შედეგადაც ღვინოზედ საწინდარის გადახდევინება მოისპო. რაც შეეხება ხის ქურჭელს დღევანდლამდე ახდევინებდნენ საწინდარ ვე-

დროზედ 40 მანეთს მიუხედავად იმისა რომ ფინანსთა სამინისტრომ ჯერ კიდევ 24 მარტს შეუთვალა მომარაგების სამინისტროს საწინდარის გადახდევინება მოესპოთ.

საბჭოს დაყენებით მოთხოვნის შედეგ მომარაგების სამინისტრომ მხოლოდ 27 აპრილს მოიყვანა სისრულეში ერთი თვის განმავლობაში უმოძრაოთ დატოვებული განკარგულება.

ამრიგათ როგორც ღვინის ისე ხის ქურჭლის უცხოეთში გატანა განთავისუფლებულია ყოველივე საწინდარისაგან.

— საბჭომ ორჯელ მიმართა მთავრობის თავმჯდომარეს შუამდგომლობით, რომ მთავრობის ხელში დარჩომილი შაბიამან-გოვირდი ასე ძლიერ არ გაემვირებიანთ (ჯერ 400 მანეთათ იყიდებოდა ფუთი შაბიამანი ხოლო შემდეგ 700 მან. გახადეს, გოვირდი კი 660 მან.). მთავრობის თავმჯდომარე შეჰპირდა საბჭოს შესაფერ ღონისძიების მიღებას მაგრამ ფასის დაკლების მაგიერ ერობამ 25 აპრილიდან ხელახლათ მოუმატა ფასები შაბიამანს 50 მან. გოვირდს კი 40 მან.

მთახრობის „ღონისძიებანი“ კი ჯერ არსად სჩანს და მევენახეს ყოველ დღე ახალ-ახალი ხარჯები ემატება.

— კახელ მევენახეთა აბა „კახეთმა“ გადასწყვიტა ყურძნის ქიასთან საბრძოლველათ დანმარება ამოუჩინოს მევენახეთ, რის გამოც გადასდო 20,000 მან. საბჭოს განკარგულებაში, რომელმაც უნდა მოაწყოს ამ შავნე მწერთან ბრძოლა. საბჭომ დაადგინა მოიწვიოს ამ საქმის გასაძოლოლათ ა. ი. აბაშიძე, რომელსაც დაეკისრება ზაფხულის განმავლობაში კახეთში ყოფნა და ბრძოლის წარმოების ხელმძღვანელობა.

„კაზი და ღვინოს“ მკითხველს.

რადგან ბაქოში მომხდარ სახელმწიფო ვადატრიალების გამო აღებრბეჯანმა ჩვენდამი მტრული მოქმედება დაიწყო და ჩვენში ამის გამო გამოცხადებულ ლაშქრობის გამო მრავალი ასოთამწყობი იქმნა ჯარში გაწვეული, ამიტომ ეს მე-ს ნომერი თავის დროზე ვერ გამოვიდა და შესაძლებელია მორიგმა მე-7-დე ნომერმაც მოიგვიანოს.

რედაქცია.

კოოპერატიული საზოგადოება

„კახეთი“

საზოგადოება „კახეთი“ არსებობს 1895 წლიდან და ამ ქმად 246 მეწარმე ითვლება წევრად. საზოგადოება „კახეთი“-ს წევრობა შეუძლიან ეველა კახელ მეწარმეს და აგრეთვე ეველა მას, ვინც-კი ჩაბარებს საზოგადოებას ნამდვილ კახურ ღვინოს ეოველ წლივ.

მთავარი კონტორა საზოგადოება „კახეთი“-ს მოთავსებულია თბილისში, დამფუძნებელ კრების ქუჩა № 5, ტელეფონი № 13—23, ხოლო სარდაფი-კი გოგოლის ქუჩაზე № 63, საკუთარ შენობაში. ჟელეგრაფით მისამართი: თბილისი კახეთი.

საზოგადოება „კახეთი“-ს მთავარი საწუობები კახეთში ორ ალაგას არის მოწუობილი: თელავში „კახეთი“-ს ბიურო ალექსანდრე ძაუაშვილთან და კარდანახში, „კახეთი“-ს ბიურო ნიკოლოზ დარბაშვილთან.